

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ
วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

นายเฉลิมพล สารุพันธ์
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านหนองฮาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

คำนำ

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ฉบับนี้ โรงเรียนบ้านหนองฮาง ได้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานแบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

โรงเรียนบ้านหนองฮาง

สารบัญ

	ชื่อผลงาน หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	1
1	ความสำคัญของนวัตกรรม	1
2	วัตถุประสงค์	4
3	กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน	5
4	ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ	7
5	ปัจจัยความสำเร็จ	8
6	บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)	9
7	การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	9
	เอกสารหลักฐาน / ภาพประกอบ	10

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

๑. ชื่อนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

๒. ชื่อ-สกุลเจ้าของนวัตกรรม นายเฉลิมพล สารพันธ์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองฮาง สังกัด สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

๓. ความสำคัญของนวัตกรรม

ตามบทบัญญัติด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔
วรรคสี่ “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัด
ของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ”

มีชัย ฤชุพันธ์ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อธิบายว่า คนที่มีวินัยและมีความสำนึกในความ
รับผิดชอบต่อสังคมได้จากในวงราชการไม่ว่าจะมอบหน้าที่หรือภารกิจใดให้คนเหล่านั้นปฏิบัติก็จะสามารถเติบโต
และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ แตกต่างจากผู้ที่ไม่มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อให้มีผู้
อุปถัมภ์ค้ำชู ก็ไม่ประสบความสำเร็จและไม่เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ หรือคนที่เก่งและมีความฉลาด หาก
ไม่มีวินัย ไม่สำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมก็ไม่สามารถเรียกว่าเป็นคนดีได้ เพราะสามารถใช้ความเก่ง และความ
ฉลาดของตัวเองก่อให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายให้แก่ประเทศชาติได้มากกว่าคนธรรมดาทั่วไป

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิชาการ คือ “สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน” ซึ่งมีความมุ่งหมาย
ต้องการเน้นว่า ไม่สามารถบังคับให้เด็กเรียนวิชาการเหมือนกันทุกคน แต่ต้องเป็นการเรียนตามความชอบ และ
ความถนัดของเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนมีความเก่งแต่ละด้านไม่เหมือนกัน เช่น บางคนเก่งด้านศิลปะหรือการวาด
รูป ก็สามารถประกอบอาชีพจนร่ำรวยและสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้ ดังกรณีตัวอย่างของแวน
โก๊ะและปิกัสโซ เป็นต้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องบังคับให้เด็กเรียนเก่งวิชาฟิสิกส์ เคมี หรือคณิตศาสตร์เหมือนกัน
ทั้งหมดประเทศ แต่ให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัดของตนเอง ใครถนัดด้านไหนควรส่งเสริมด้านนั้น บางคนเรียน
ตามความต้องการของพ่อแม่ ไม่ได้เลือกเรียนตามสาขาที่ตนเองถนัด เมื่อจบออกมาแล้วก็เลือกประกอบอาชีพอื่นที่
ไม่ได้เรียนมา เช่น พ่อค้า เจ้าของร้านอาหาร หรือนักร้อง เป็นต้น จึงเป็นการลงทุนการศึกษาที่ได้ผลตอบแทนไม่
คุ้มค่า เสียทั้งเงินและเวลาเพื่อที่จะสร้างเด็กให้จบปริญญาตรีในสาขาที่ไม่ใช่ความถนัดและความชอบของตนเอง
แต่เลือกเรียนตามค่านิยมของสังคมที่ผิด เพราะสังคมทำให้เกิดความรู้สึกว่าต้องเรียนสาขาที่สามารถขีดหน้าชูตา
พ่อแม่ แต่สุดท้ายกลับสร้างความผิดหวังให้พ่อแม่

น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ พระราโชบายของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ การศึกษาต้องมุ่งสร้าง
พื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

๑) ความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง

๒) ยึดมั่นในศาสนา

๓) มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์

๔) มีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน

๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง – มีคุณธรรม
 - ๑) รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี – ชอบ / ชั่ว – ดี
 - ๒) ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบสิ่งที่ดีงาม
 - ๓) ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดี
 - ๔) ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง
๓. มีงานทำ – มีอาชีพ
 - ๑) การเลี้ยงลูกหลานในครอบครัวหรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็กและ เยาวชน รักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ
 - ๒) การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด
 - ๓) ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว
๔. เป็นพลเมืองดี
 - ๑) การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน
 - ๒) ครอบครัว – สถานศึกษาและสถานประกอบการ ต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาส ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี

๓) การเป็นพลเมืองดีคือ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” เช่น งาน อาสาสมัครงานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจและเอื้ออาทร

โครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นโครงการที่สนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ภายใต้วิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การสนองนโยบายดังกล่าวทำให้สถานศึกษาได้ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติมให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ

ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ให้โรงเรียนดำเนินการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงาน “พาน้องกลับมาเรียน” โรงเรียนได้ศึกษา ทำความรู้จักนักเรียนรายบุคคล การจัดกิจกรรมแก้ไข ป้องกัน พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนตาม ระบบการคัดกรองนักเรียนพบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ โรงเรียนบ้านหนองฮาง ปีการศึกษา ๒๕๖๔ จำนวน ๗๓ คน มีผลการคัดกรองนักเรียน คือ กลุ่มปกติ ๑) กลุ่มปกติ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๔ ๒) กลุ่มเสี่ยง จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๐ ๓) กลุ่มมีปัญหา ไม่พบนักเรียนกลุ่มมีปัญหา (ข้อมูลจาก รายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองฮาง ปีการศึกษา ๒๕๖๒ -๒๕๖๔) นักเรียนในกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงด้านการเรียน การการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนบางกลุ่มมีความสนใจและต้องการเรียนในรู้แบบการลงมือปฏิบัติ เช่นงานอาชีพงานช่าง มากกว่าวิชาการ และบางกลุ่มนักเรียนมีความถนัดความสนใจในงานอาชีพเช่นงานช่าง เป็นต้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาเพิ่มเติมให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ผู้พัฒนาจึงได้จัดทำหลักสูตรอาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะขึ้น

๑.๒ แนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนา

จากที่มาของสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้พัฒนาการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รูปแบบ วิธีการ ฯลฯ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบผลงานหรือนวัตกรรม หลักสูตรอาชีพพระยะสันฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใช้แนวคิด หลักการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านอาชีพสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการ QSCCS ดังนี้

นนทลี พรธาดาวิทย์ (๒๕๕๙ : ๑๙-๒๑) กล่าวถึง Active Learning ว่า เป็นวิธีการที่ผู้สอนสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เช่น เตรียมตัวอย่างภาพ วีดิทัศน์ และวีดิทัศน์การ เมื่อผู้เรียนดำเนินกิจกรรม จะเกิดแนวคิดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมในระหว่างเวลาเรียน เช่น การอภิปราย การปฏิบัติ การตอบคำถาม การอ่าน ซึ่งผู้เรียนต้องศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ก่อนเข้าชั้นเรียน ดังนั้นต้องเป็นผู้รู้และเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่ทันสมัย รู้กระบวนการที่จะพัฒนาวิธีการเรียนรู้ และใช้วิธีการเพื่อจะถ่ายทอดเนื้อหา สร้างมาตรฐานการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน เป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการสะท้อนผลการสอนเพื่อปรับปรุง

นนทลี พรธาดาวิทย์ (๒๕๕๙ : ๒๖-๒๗) สรุปว่า ลักษณะของ Active Learning จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตน (Transformative Learning) เกิดภาวะผู้นำ มีทักษะในการนำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เน้นพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นเนื้อหาการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ภายใต้กิจกรรม วิธีการ และกระบวนการที่หลากหลาย สนุกสนานและกระตือรือร้น มีชีวิตชีวาไม่น่าเบื่อ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และได้ฝึกทักษะการคิดระดับสูง ผู้สอนมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้อำนวยความสะดวก และ เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีแรงบันดาลใจให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผลลัพธ์ที่ผู้เรียนได้รับ คือ เกิดทักษะการเรียนรู้ และทักษะการดำรงชีวิตอย่างถาวร

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยกระบวนการ QSCCS ดังนี้

ขั้นที่ ๑ Q (Learning to Question) เรียนรู้ด้วยการตั้งคำถาม เช่น ตั้งประเด็นคำถาม สมมติฐาน ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๒ S (Learning to Search) เรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เช่น สืบค้นความรู้ รวบรวมข้อมูล จัดกระทำข้อมูล แปลงข้อมูลเป็นภาษาคณิตศาสตร์ วางแผนแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๓ C (Learning to Construct) เรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เช่น สรุปองค์ความรู้ สร้างทางเลือก การนำไปใช้ ทบทวนประเมิน ข้อเสนอแนะแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๔ C (Learning to Communication) เรียนรู้เพื่อการสื่อสาร เช่น สื่อสารนำเสนอ การนำความรู้ไปใช้ให้เหตุผลด้วยวิธีต่างๆ

ขั้นที่ ๕ S (Learning to Serve) เรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม เช่น นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง บริการโรงเรียนและสังคม

๔. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นหลักสูตรอาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้
๓. เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านอาชีพสู่ความเป็นเลิศ

๕. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ที่เรียนรายวิชา วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ จำนวน ๒๕ คน

เชิงคุณภาพ

นักเรียนมีทักษะความรู้ และสมรรถนะอาชีพ ที่ตนเองสนใจและพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพในอนาคต

๖. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๖.๑ การออกแบบผลงาน/นวัตกรรม

กระบวนการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะโดยใช้กระบวนการ PLC มีขั้นตอนดังนี้
ขั้นวางแผน P (Plan)

- ๑) ศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรและศักยภาพของโรงเรียน
- ๒) ศึกษา/วิเคราะห์กรอบงานของเขตพื้นที่
- ๓) ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและนักเรียน
- ๔) กำหนดรายวิชาเพิ่มเติม ที่เกี่ยวกับงานอาชีพของโรงเรียนที่ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์

ร่วมกันแล้ว

ขั้นปฏิบัติ D (Do)

- ๑) จัดทำคำอธิบายรายวิชาวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ
- ๒) จัดทำโครงสร้างรายวิชา
- ๓) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- ๔) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตรวจสอบ C (Check)

- ๑) ใช้กระบวนการกลุ่ม PLC กับเพื่อนครูจำนวน ๖ คนตรวจสอบความถูกต้อง และสะท้อนคิดร่วมกัน ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่อุห้องเรียน ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม A (Action)
- ๒) นำผลการสะท้อนคิดของกลุ่ม PLC มาปรับปรุงและพัฒนา
- ๓) นำแผนการจัดการเรียนรู้สู่อุห้องเรียน
- ๔) กลุ่ม PLC เข้าสังเกตการสอน/สะท้อนคิด ๓ วงรอบ

๖.๒ การดำเนินงานตามกิจกรรม

กระบวนการนำหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. จัดการเรียนรู้ตามคำอธิบายรายวิชา วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งเป็นหลักสูตรอาชีพพระยะสั้นฐานสมรรถนะ จำนวน ๓ หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ทักษะลายจักสาน

หน่วยที่ ๒ เรื่อง จักสานเลี้ยงชีพ

หน่วยที่ ๓ เรื่อง โครงงานจักสาน

๒. ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการ QSCCS ในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ Q (Learning to Question) เรียนรู้ด้วยการตั้งคำถาม เช่น ตั้งประเด็นคำถาม สมมติฐาน ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๒ S (Learning to Search) เรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เช่น สืบค้นความรู้ รวบรวมข้อมูล จัดกระทำข้อมูล แปลงข้อมูลเป็นภาษาคณิตศาสตร์ วางแผนแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๓ C (Learning to Construct) เรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เช่น สรุปลงค์ความรู้ สร้างทางเลือก การนำไปใช้ ทบทวนประเมิน ข้อเสนอแนะแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๔ C (Learning to Communication) เรียนรู้เพื่อการสื่อสาร เช่น สื่อสารนำเสนอ การนำความรู้ไปใช้ให้เหตุผลด้วยวิธีต่างๆ

ขั้นที่ ๕ S (Learning to Serve) เรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม เช่น นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง บริการโรงเรียนและสังคม

๓. ใช้แหล่งการเรียนรู้และครุภูมิปัญญาท้องถิ่นในกิจกรรมทักษะการจักสาน

๔. สรุปลงงานเรียนรู้ นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้

๖.๓ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามฐานสมรรถนะ ที่กำหนดมีแนวทางดังนี้

๑. แจ็กรอบสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ ให้ผู้เรียนทราบว่า หน่วยสมรรถนะชื่อหน่วยอะไร สมรรถนะย่อยซึ่งเป็นภาระงานย่อย (Task) ที่ประกอบขึ้นภายใต้งานในหน่วยสมรรถนะนั้น ๆ ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะผ่านเกณฑ์การปฏิบัติ

๒. การเรียนรู้ในหน่วยสมรรถนะอาชีพ เป็นการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกซ้ำ ย้ำทวน จนเกิดทักษะ ผ่านใบงาน ใบความรู้ และการลงมือปฏิบัติจริง การปฏิบัติผ่านเกณฑ์ของสมรรถนะ จึงถือว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเกณฑ์การปฏิบัติเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตรสมรรถนะนั้น ๆ ซึ่งเป็นถือเป็นระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานตามทักษะการจัดการ (Task Management Skills) ทักษะการคาดการณ์ อุปสรรคและปัญหา (Contingency Skill) และทักษะบทบาททางสังคม และความรับผิดชอบ กับกระบวนการทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคล และสภาพสิ่งแวดล้อม (Job/Role Environment) และเป็นระดับพฤติกรรมด้านความรู้ รวมถึงระดับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะนิสัยการทำงานตามธรรมชาติของลักษณะงานอาชีพ

๓. ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ โดยการฝึกซ้ำ ย้ำทวน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายอย่างมีคุณภาพ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบโครงการ

๖.๔ การใช้ทรัพยากร

หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นตามบริบทของโรงเรียนบ้านหนองฮาง ดังนี้

๑. วัสดุอุปกรณ์ ด้วยชุมชนตำบลหนองฮางมีต้นไม้หลากหลายพันธุ์ เหมาะสำหรับการนำมาดัดแปลงแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ

๒. ทรัพยากรบุคคล ด้วยโรงเรียนบ้านหนองฮางมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจักสาน และงานอาชีพจึงทำให้สามารถสร้างหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จากข้อมูลการสำรวจแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านหนองฮาง พบว่าชุมชนมีผู้ประกอบการนักเรียนในชุมชนที่ประกอบอาชีพการจักสานและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ โรงเรียนจึงขอความอนุเคราะห์ในการจัดเป็นแหล่งการเรียนรู้และเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้สอดคล้องตามหลักสูตรที่สร้างขึ้น

๗. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๗.๑ ผลที่เกิดตามจุดประสงค์

๑. โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นหลักสูตรอาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ

๒. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๕ คน สามารถสร้างผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้ทุกคน

๓. พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านอาชีพสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามหลักสูตรจนสามารถเข้าร่วมแข่งขันงานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จนได้รับรางวัลเหรียญทองระดับชาติ คือ รางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การแข่งขันจักสานไม้ไผ่ ๑. เด็กชายศุภกรณ์ ศรีเสน ๒. เด็กหญิงอนุสรณ์ น้ำเงิน ๓. เด็กหญิงเกษกนก ปัดภัย

๗.๒ ผลสัมฤทธิ์ของงาน

จากที่มาของการพัฒนาหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กรณี นักเรียนไม่สนใจในการเรียนวิชาการทำให้นักเรียนไม่สนใจเข้าเรียน บ้างก็หลบเรียน ส่งผลให้นักเรียน มีผลการเรียน ต่ำ ๐ ร มส เป็นจำนวนมาก เมื่อมีการนำเอาหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติได้สร้างผลงานของตนเอง จนเกิดความภาคภูมิใจการผลงานของตนเอง ส่งผลให้ผลการเรียนในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีนักเรียนที่ติด ๐ ร มส ในทุกรายวิชาลดลง สาเหตุเนื่องมาจากครูผู้สอนมีการบูรณาการการประเมินผลวัดผลการเรียนรู้โดยการนำผลงานจากรายวิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ มาร่วมในการพิจารณาการให้คะแนนในรายวิชาอื่นๆด้วย

๗.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๗.๓.๑ ผลต่อนักเรียน

๑) นักเรียนมีทักษะด้านอาชีพโดยได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริงได้ และต่อยอดเป็นอาชีพสุจริตก็พอเพียง เกิดรายได้ระหว่างเรียน เกิดความภาคภูมิใจ ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น

๒) นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดด้านต่างๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คิดเชิงเหตุผล คิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อประยุกต์การทำงาน ของนักเรียนให้สำเร็จ

๓) นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม มีผู้นำและผู้ตาม เรียนรู้บทบาทการทำงานโดยผ่านกระบวนการกลุ่ม ทำให้สามารถนำไปปรับใช้กับการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุขและเกิดทักษะการแสวงหาความรู้จากข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา ส่วนตัว สังคม อันเป็นพื้นฐานในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต การทำงานได้

๗.๓.๒ ผลต่อสถานศึกษา

๑) สถานศึกษามีหลักสูตรหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นฐานสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และตรงกับความสนใจของผู้เรียน

๒) ครูผู้สอนได้พัฒนางานด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

๗.๓.๓ ผลต่อชุมชน

ผลการเรียนรู้หน่วยสมรรถนะอาชีพ เมื่อนักเรียนเกิดสมรรถนะด้านอาชีพ ทำให้นักเรียนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของครอบครัวและชุมชน รู้จักการทำงานช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

๘. ปัจจัยความสำเร็จ

สิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ

ความพร้อมของผู้เรียน นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ หมั่นฝึกปฏิบัติ ฝึกซ้ำ ย้ำทวนบ่อย ๆ ทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์ และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดเป็นรายได้

ความทุ่มเทของครู ครูผู้สอนมีเวลามากพอที่จะดูแลเอาใจใส่นักเรียนทั้งในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน และนักเรียนสามารถมาใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนมาทำชิ้นงานเพื่อการจำหน่ายได้ในเวลาหยุดเสาร์ – อาทิตย์

การให้การสนับสนุนของโรงเรียน มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณบางส่วน

การสนับสนุนของชุมชน มีการสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และวิทยากรครูภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

๙. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

๑. ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะด้านอาชีพ ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

๒. ครูต้องให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ต้องมีการวางแผนงานที่ดี บทเรียนจะสนุกนำเสนอ และครูต้องจัดห้องเรียนให้มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๓. ที่สำคัญนักเรียนและครูต้องทุ่มเทเสียสละ เพราะกว่าสมรรถนะอาชีพแต่ละสมรรถนะจะเกิด มีต้นทุน ผลผลิตค่อนข้างมากในแต่ละสมรรถนะ ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนของวัตถุดิบ ต้นทุนของเวลา

๔. ผู้เรียน ต้องมีวินัย ความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นตั้งใจการทำงานจึงจะสำเร็จ

๑๐. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

๗.๑ การเผยแพร่

๑. ครูผู้สอนได้เผยแพร่หลักสูตรสมรรถนะอาชีพพระยะสั้น รายวิชา พื้นฐานงานอาชีพ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชา ช่างไม้พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และรายวิชาการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในคราวประชุมเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕

๒. นักเรียนได้นำผลงานไปเผยแพร่โดยการนำไปจัดนิทรรศการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียน คุณธรรม สพฐ. และเผยแพร่ในสื่อชุมชน โดยได้นำไปฝากจำหน่ายผู้ปกครองนักเรียนที่ผลิตงานจักสานจำหน่าย ผ่านทาง Facebook Line เป็นต้น

๗.๒ การได้รับการยอมรับ

ผลงานนักเรียนได้รับการยอมรับ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ โดยเป็นตัวแทนเข้าแข่งขันงานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปี การศึกษา ๒๕๖๒

๗.๓ รางวัลที่ได้รับ

๑. ครูผู้สอนได้รับเกียรติบัตรรางวัล ครูผู้สอนนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การแข่งขันจักสานไม้ไผ่ งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ได้แก่ ๑. นายพินิจ โคตรจันทร์ ๒. นายสำเร็จ ยุทธเก่ง

๒. นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การแข่งขันจักสานไม้ไผ่ งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ได้แก่ ๑. เด็กชายศุภกรณ์ ศรีเสน ๒. เด็กหญิงอนุสราน้ำเงิน ๓. เด็กหญิงเกษกนก ปัดภัย

เอกสารหลักฐาน / ภาพประกอบ

ตัวอย่างหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

 หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม
วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

โรงเรียนบ้านหนองฮาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่

หลักสูตร ๓๔ ชั่วโมง

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาภาคบังคับและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ ภายใต้กรอบเวลา ๒ ปีที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เก้าพัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก” ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทัวถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มีกิจ และ มีงานทำอย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ ประชาชนและประเทศชาติ. การจักสานงานจากไม้ไผ่ เป็นหัตถกรรมหนึ่งที่บ่งบอกถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีคุณค่าทางศิลปะและความงามของการจักสาน มีรูปทรง โครงสร้าง และลวดลายที่สามารถบอกความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดีไม้ไผ่เป็นวัสดุที่หาง่าย เป็นการใช้วัสดุธรรมชาติให้เป็นประโยชน์สูงสุด นอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังมีส่วนช่วยสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มรายได้ส่งเสริมสู่การประกอบอาชีพต่อไป

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการประกอบอาชีพ การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ มีหลักการดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมอาชีพและอนุรักษ์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้จริง มีเจตคติที่ดีและภูมิใจในงานอาชีพที่ท ายอยู่ได้
๓. เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ราววิชาเพิ่มเติม การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่ม

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะในการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ชนิดต่างๆ
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ระยะเวลา

จำนวน ๓๔ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎีจำนวน ๔ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติจำนวน ๓๐ ชั่วโมง

โครงสร้างของหลักสูตรการจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่
จำนวน ๑๘ ชั่วโมง

ที่	หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ทักษะลายจักสาน	เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอก ความหมาย วิธีการและ ประโยชน์ ของการทำผลิตภัณฑ์จาก จักสาน ได้	ความรู้เบื้องต้นในการทำ ผลิตภัณฑ์ จากจักสานจาก ไม้ไผ่ ๑. ความหมายของการทำ ผลิตภัณฑ์ จากจักสานจาก ไม้ไผ่ ๒. วิธีการทำผลิตภัณฑ์จากจักสาน ๓. ประโยชน์ของการทำ ผลิตภัณฑ์จาก จักสาน	๑. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใบ ความรู้เพื่อนำ ข้อมูลการคิด วิเคราะห์และใช้ในการประกอบ อาชีพ ๒. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เรื่องการทำ ผลิตภัณฑ์จากจัก สานจากไม้ไผ่ ๓. ครูผู้เรียน และผู้รู้ร่วมกัน อภิปราย เกี่ยวกับความเป็นมา ของทำผลิตภัณฑ์จาก จักสาน จากไม้ไผ่	๑	๔
๒	จักสานเลี้ยงชีพ	เพื่อให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติ	๑. การทำผลิตภัณฑ์จาก ไม้ไผ่ เป็น กระติบข้าวเหนียว ๒. การทำผลิตภัณฑ์จาก ไม้ไผ่ เป็น ตะกร้า	๑. วิทยากรบรรยายและสาธิต การทำกระติบ ข้าวเหนียวและตะกร้า ๒. ผู้เรียนเรียนรู้และฝึกทำ กระติบข้าวเหนียว และตะกร้า	๑	๘
๓		เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมทำโครงการ เกี่ยวกับการจักสาน	๑. โครงการการจักสาน ๒. การนำเสนอผลงาน ๓. การพัฒนางานสู่ความเป็นเลิศ	๑. นักเรียนรวมกลุ่มสร้างโครงการ งานการจัก สานของตนเอง ๒. การนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ	๑	๓

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น
นางบุหพันธ์ ภูพันธ์
วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องงานจักสาน บ้านนาไร่ใหญ่ ตำบลหนองฮาง

รางวัลผลงาน

รางวัลผลงานนักเรียน

รางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การแข่งขันจักสานไม้ไผ่ งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒

รางวัลผลงานครู

รางวัลครูผู้สอนรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง การแข่งขันจักสานไม้ไผ่ งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรมวิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒

๑. นายพินิจ โคตรจันทร์
๒. นายสำเริง ยุทธเก่ง

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ วิชา การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

